

Justitsministeriet

NOTAT

om

visse forfatnings- og menneskeretlige spørgsmål i forbindelse med Undervisningsministeriets lovforslag nr. L 268 om bl.a. bortfald af økonomisk tilskud til Tvindskolerne

1. Indledning

1.1. Undervisningsministeriet har den 8. maj 1996 fremsat forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (L 268).

Lovforlaget indebærer bl.a. en ændring af de generelle krav til selvejende uddannelsesinstitutioner, der er omfattet af den nævnte lovgivning, samt en udvidet adgang til at tilbagekalde meddelte godkendelser og tilskud til institutionerne.

Forslaget indeholder desuden bestemmelser om, at der i en to-årig periode ikke kan godkendes og ydes tilskud til nye skoler.

Endelig foreslås det, at 32 navngivne skoler tilknyttet skolesamvirket Tvind med virkning fra den 1. januar 1997 ikke længere skal kunne modtage tilskud fra stat og kommuner, ligesom ydelser til elever på disse skoler ligeledes vil bortfalde fra denne dato.

Lovforlaget skal ses i sammenhæng med de ændringer af de nævnte love, der er indeholdt i forslag til lov om ændring af lov om friskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne (L 218) og forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (L 219).

1.2. Der er i den offentlige debat rejst spørgsmål om foreneligheden mellem bestemmelserne i §§ 7-9 i lovforslag nr. L 268 på den ene side og grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention på den anden side.

I forbindelse med den tekniske gennemgang af lovforslaget har Justitsministeriet over for Undervisningsministeriet givet udtryk for, at de nævnte bestemmelser må give anledning til principielle retspolitiske overvejelser. Justitsministeriet har imidlertid samtidig tilkendegivet, at man ikke finder, at lovforslaget er i strid med grundloven eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Notatets pkt. 5 indeholder en nærmere gennemgang af de forfatnings- og menneskeretlige spørgsmål. Forinden redegøres der for de gældende regler på området (pkt. 2), for indholdet af Undervisningsministeriets lovforslag nr. L 218 og 219 (pkt. 3) og for indholdet af det nu foreliggende lovforslag nr. L 268 (pkt. 4).

Notatet indeholder i pkt. 6 nogle afsluttende bemærkninger.

2. Gældende ret

2.1. *Lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler*

2.1.1. Ifølge § 1, stk. 1, i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. lovebekendtgørelse nr. 1191 af 23. november 1993, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 310 af 24. april 1996, har de såkaldte frie kostskoler til formål at tilbyde undervisning og kurser, hvis hovedsigte er folkelig oplysning. Undervisningen er af almendannende karakter.

Loven indeholder en godkendelsesordning for de omfattede skoler. Det er imidlertid ingen betingelse for at drive højskolevirksomhed m.v., at der foreligger en godkendelse efter loven. Det er således muligt at drive de omhandlede former for skoler, selv om godkendelse ikke foreligger. Dette indebærer blot, at man ikke bliver omfattet af lovens regler og således ikke vil kunne opnå tilskud i henhold til loven.